

تورسیمی

مازیار ابراہیمے

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

توریسم مذهبی

تالیف:

مازیار ابراهیمی

انتشارات موجک

سرشناسه : ابراهیمی، مازیار، ۱۳۶۴ -

عنوان و نام پدیدآور : توریسم مذهبی / مازیار ابراهیمی.

مشخصات نشر : تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری : ۱۱۴ص. : مصور(رنگی)، جدول، نمودار

شابک : ۷-۳۳-۸۷۹۹-۶۰۰-۹۷۸-۲۲۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : گردشگری -- ایران -- جنبه‌های مذهبی -- نمونه پژوهی

موضوع : Tourism -- Religious aspects -- Iran -- Case studies

موضوع : زیارتگاه‌های اسلامی -- ایران -- رامسر -- نمونه پژوهی

موضوع : Islamic shrines -- Iran -- Ramsar-- Case studies

رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ ۲ الف ۹ الف / ۱۵۵ G

رده بندی دیویی : ۳۳۸/۴۷۹۱۵۵

شماره کتابشناسی ملی : ۴۷۳۲۵۹۸

انتشارات موجک

تلگرام : ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش : ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۶ - ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۳ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

ایمیل : mojakpublication@yahoo.com

سایت : www.mojak.ir

عنوان : توریسم مذهبی

تالیف : مازیار ابراهیمی

طراح جلد : سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری : ۱۱۴ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول : پاییز ۱۳۹۶، تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

قیمت : ۲۲۰۰۰۰ ریال، شابک : ۷-۳۳-۸۷۹۹-۶۰۰-۹۷۸

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	سخن مولف
۵	بخش اول: توریسم مذهبی
۷	فصل اول: گردشگری (توریسم)
۷	۱-۱ تعاریف گردشگری
۷	۲-۱ تعاریف گردشگر
۱۰	۳-۱ تاریخچه‌ی گردشگری (توریسم)
۱۳	فصل دوم: اشکال عمده توریسم
۱۳	۱-۲ مقدمه
۱۳	۲-۲ توریسم تفریحی و استفاده از تعطیلات
۱۴	۳-۲ توریسم درمانی
۱۴	۴-۲ توریسم فرهنگی - تاریخی
۱۴	۵-۲ توریسم اجتماعی
۱۵	۶-۲ توریسم ورزشی
۱۵	۷-۲ توریسم مذهبی
۱۵	۸-۲ توریسم بازرگانی و تجاری
۱۶	۹-۲ توریسم سیاسی

فصل سوم: توریسم مذهبی ۱۷

۱-۳ مذهب و گردشگری ۱۷

۲-۳ تعریف گردشگر مذهبی ۱۷

۳-۳ تعریف زائر ۱۸

۴-۳ تعریف زیارت ۱۸

۵-۳ گردشگری از نظر شرعی ۲۰

۱-۵-۳ نیت ۲۱

۲-۵-۳ فاصله ۲۱

۳-۵-۳ تقویم و زمان ۲۱

۶-۳ توریسم مذهبی و اثرات آن بر روابط انسانی ۲۳

فصل چهارم: تاریخچه گردشگری مذهبی در دنیا ۲۵

فصل پنجم: تاریخچه گردشگری مذهبی در ایران ۲۹

فصل ششم: پیشینه توریسم مذهبی ۳۹

بخش دوم: مطالعه موردی (تحلیل مکانی فضایی مراکز مذهبی در شهرستان رامسر و نقش

آن در توسعه گردشگری) ۴۳

فصل هفتم: کلیات ۴۵

۱-۷ بیان مسئله ۴۵

۲-۷ سوالات ۴۶

۳-۷ اهداف ۴۶

۴-۷ فرضیه‌ها ۴۶

۵-۷ روش کار ۴۷

- ۶-۷ جامعه آماری و حجم نمونه ۴۷
- ۷-۷ قلمرو مکانی ۴۷
- ۸-۷ تعریف واژه‌ها ۴۹

فصل هشتم: ویژگی‌های جغرافیایی محدوده مورد مطالعه ۵۱

- ۱-۸ موقعیت ۵۱
- ۲-۸ وضعیت اجتماعی استان مازندران ۵۴
- ۳-۸ مذهب در ایالات ساحلی جنوب دریای خزر ۵۵
- ۴-۸ نفوذ و گسترش اسلام در ایالات ساحلی جنوب دریای خزر ۵۷
- ۵-۸ موقعیت جغرافیایی شهرستان رامسر ۶۱
- ۶-۸ مختصات جغرافیایی رامسر ۶۲
- ۷-۸ وضعیت اجتماعی شهرستان رامسر ۶۳
- ۸-۸ مذهب و سیر آن در شهرستان رامسر ۶۳
- ۹-۸ دلایل علاقمندی مردمان شمال به حضرت علی(ع) و فرزندانش ۶۸
- ۱۰-۸ علل تقدس مزار امامزاده‌ها در میان اهالی منطقه ۶۹
- ۱۱-۸ معماری بقاع متبرکه و امامزاده‌های رامسر ۷۱
- ۱۲-۸ ارتباط مردم رامسر با بقاع متبرکه و امامزاده‌ها ۷۳
- ۱۳-۸ دخیل بستن و قندیل آویختن ۷۵
- ۱۴-۸ پیشینه و تاریخچه‌ی دخیل بستن ۷۶
- ۱۵-۸ آداب و رسوم مذهبی از یاد رفته‌ی رامسر ۷۸
- ۱-۱۵-۸ کرنا زنی ۷۸
- ۲-۱۵-۸ قمه زنی ۷۹
- ۳-۱۵-۸ تعزیه خوانی ۸۰

فصل نهم: معرفی جاذبه‌های توریستی ۸۱

- ۱-۹ مقدمه ۸۱
- ۲-۹ زیارتگاه‌ها و اماکن مذهبی ۸۲
- ۳-۹ توزیع اماکن مذهبی بر اساس تقسیمات اداری - سیاسی ۸۴
- ۱-۳-۹ توزیع اماکن مذهبی در بخش مرکزی شهرستان رامسر ۸۴
- ۲-۳-۹ توزیع اماکن مذهبی در شهر کتالم ۸۴
- ۳-۳-۹ توزیع اماکن مذهبی در سادات شهر ۸۵
- ۴-۳-۹ توزیع اماکن مذهبی در دهستان چهل شهید ۸۷
- ۵-۳-۹ توزیع اماکن مذهبی در دهستان سخت سر ۸۹
- ۶-۳-۹ توزیع اماکن مذهبی در دهستان جنت رودبار ۸۹
- ۷-۳-۹ توزیع اماکن مذهبی در دهستان اشکور ۹۱
- ۴-۹ توزیع اماکن مذهبی بر اساس شبکه‌های ارتباطی ۹۱
- ۵-۹ توزیع اماکن مذهبی بر اساس دوری و نزدیکی به منابع آب ۹۱
- ۶-۹ توزیع اماکن مذهبی بر اساس موقعیت طبیعی (توپوگرافی) ۹۲
- ۷-۹ توزیع اماکن مذهبی بر اساس پوشش گیاهی ۹۳

فصل دهم: مطالعات میدانی ۹۵

- ۱-۱۰ مشخصات فردی پاسخگویان ۹۵
- ۲-۱۰ وسیله سفر ۹۷
- ۳-۱۰ نحوه آشنایی با مکان‌های زیارتی رامسر ۹۷
- ۴-۱۰ مکان‌های اقامت گردشگران در زمان اقامت در رامسر ۹۸
- ۵-۱۰ تاثیر اماکن مذهبی در جذب گردشگران به منطقه مورد مطالعه ۹۹
- ۶-۱۰ بازدید از مکان‌های مذهبی عامل اصلی سفر به رامسر ۹۹
- ۷-۱۰ تمایل گردشگران به اقامت در مکان‌های مذهبی رامسر نسبت به سایر اماکن مذهبی ایران ۱۰۰

- ۸-۱۰ نقش سرمایه‌گذاری‌های دولتی و خصوصی در افزایش ماندگاری گردشگران در رامسر ۱۰۰
- ۹-۱۰ نقش کیفیت راه‌های ارتباطی (ترافیک، وضعیت آسفالت، وسایل نقلیه مسافربری، تابلوی بین راهی) در جذب گردشگران به مکان‌های مذهبی ۱۰۱
- ۱۰-۱۰ استفاده از فرهنگ‌های بومی، بازارهای سنتی، صنایع دستی در مدت سفر به مکان‌های مذهبی رامسر ۱۰۲
- ۱۱-۱۰ استفاده از مکان‌های مذهبی به عنوان منبع اشتغال، کسب درآمد، توسط بومیان از دیدگاه گردشگران ۱۰۲
- ۱۲-۱۰ آلودگی محیط زیست و تخریب اماکن مذهبی از دیدگاه گردشگران ۱۰۳
- ۱۳-۱۰ توجه به حفظ محیط زیست و عدم تخریب طبیعت از سوی گردشگران مکان‌های مذهبی ۱۰۳
- ۱۴-۱۰ میزان رضایت‌مندی از عوامل زیر ساختی، خدماتی و رفاهی اماکن مذهبی رامسر ۱۰۵

فصل یازدهم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها ۱۰۷

- ۱-۱۱ نتیجه‌گیری ۱۰۷
- ۲-۱۱ ارزیابی فرضیه‌ها ۱۰۸
- ۳-۱۱ پیشنهادها ۱۱۰

منابع ۱۱۱

سخن مولف

گردشگری مذهبی یکی از رایج‌ترین انواع گردشگری قلمداد گردیده و سابقه آن به قرون و اعصار گذشته مرتبط می‌گردد. مدارک مستند تاریخی موجود از تمدن‌های عظیم بین النهرین و مصر و ایلامی‌ها در ایران و نیز آثار و قرائن به جای مانده از روزگاران پیش از تاریخ حکایت از سفرهای مذهبی هزاران هزار نفر از انسان‌ها از دیرباز می‌نماید. توریسم مذهبی تنها شکل از اشکال جهانگردی می‌باشد که بر موانع آب و هوایی غلبه می‌نماید.

شهرستان رامسر از پیش از انقلاب تاکنون به عنوان یکی از قطب‌های مهم گردشگری تفریحی در منطقه‌ی منحصر به فرد شمال ایران شناخته شده است. این شهرستان هر ساله و بویژه در ایام تعطیلی مدارس یعنی فصل تابستان و ایام عید مملو از گردشگران داخلی و تا حدودی نیز خارجی می‌باشد. اما در زمینه‌ی گردشگری مذهبی با تکیه بر بُرد گردشگری مزار امامزاده‌های این شهرستان تاکنون تحقیقی صورت نگرفته است.

با توجه به اینکه فضاها‌ی مذهبی موجب غنای فرهنگی جوامع شهری و روستایی می‌شوند، نقش و اهمیت بسزایی در زندگی مردم دارند، لذا لزوم برنامه‌ریزی منسجم در این زمینه جهت پاسخگویی به نیازهای مذهبی و روحی- روانی زائران و یا گردشگران مذهبی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. شهرستان رامسر از شهرستان‌های استان مازندران است که به لحاظ موقعیت خاص جغرافیایی خود و قرارگیری در کنار بزرگترین دریاچه‌ی جهان و از سویی دیگر ارتفاعات سرسبز رشته کوه‌های البرز توانایی و استعداد جذب گردشگران تفریحی را بخوبی دارد.

رامسر از شهرهای مهم مازندران است که دارای تاریخ دیرین می‌باشد. بقاعی که در این شهرستان می‌باشند، علاوه بر تأثیر مذهبی و سیاسی از جنبه‌ی گردشگری نیز نقش حساسی در انتقال باورها و آئین‌های این سامان داشته و دارند. این بناها در ضمن به عنوان یک اثر تاریخی بازگویی گوشه‌ای از تاریخ محل وقوع آن‌ها نیز می‌باشند.

در زمینه‌ی گردشگری مذهبی نیز این شهرستان با دارا بودن تعداد ۶۳ بقعه امامزاده در مناطق جلگه‌ای و کوهستانی توانایی توسعه این شاخه از گردشگری را در کنار گردشگری تفریحی دارا می‌باشد. کمتر محلی را در شهرستان رامسر می‌توان یافت که در مجاورت آن یک زیارتگاه یا بقعه مذهبی وجود نداشته باشد، در نتیجه لازم و ضروری است تا با بررسی و شناخت مزار امامزاده‌ها و برآوردن نیازها و تسهیلات لازم برای گردشگران مذهبی و زائران این شاخه از گردشگری را نیز در این شهرستان توسعه دهیم.

در این کتاب هدف شناخت و بررسی نقش امامزاده‌ها در زمینه‌ی جذب گردشگر مذهبی و یا زائر و همچنین علل و عوامل تأثیرگذاری مثبت و یا منفی بر روند توسعه این نوع از گردشگری می‌باشد. روش تحقیق در این کتاب توصیفی-تحلیلی است و گردآوری اطلاعات نیز به دور روش کتابخانه‌ای و میدانی صورت گرفته و از ابزارهایی همچون پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده، جدول، نقشه و ... استفاده شده است.

شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می‌باشد.

این کتاب به دو بخش تقسیم خواهد شد. بخش اول شامل مباحث آموزشی در زمینه توریسم مذهبی

می‌باشد. بخش اول شامل فصول:

فصل اول: گردشگری (توریسم)

فصل دوم: اشکال عمده توریسم

فصل سوم: توریسم مذهبی

فصل چهارم: تاریخچه گردشگری مذهبی در دنیا

فصل پنجم: تاریخچه گردشگری مذهبی در ایران

فصل ششم: پیشینه توریسم مذهبی

می‌باشد.

در بخش دوم تحلیل مکانی فضایی مراکز مذهبی در شهرستان رامسر و نقش آن در توسعه

گردشگری بررسی خواهد شد. بخش دوم شامل فصول:

فصل هفتم : کلیات

فصل هشتم : ویژگی های جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

فصل نهم : معرفی جاذبه های توریستی

فصل دهم : مطالعات میدانی

فصل یازدهم : نتیجه گیری و پیشنهادها

می باشد.

در پایان، بر خود لازم می دانم از همه عزیزانی که در مراحل گوناگون آماده سازی این کتاب من را یاری نموده اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

مازیار ابراهیمی

پاییز ۱۳۹۶

یکی از رایجترین اشکال جهانگردی در سراسر جهان توریسم مذهبی و زیارتی است. جاذبه‌های مذهبی، زیارتگاه‌ها و اماکن مقدسه هر ساله تعداد زیادی از گردشگران را بسوی خود جلب می‌کنند. با رواج اسلام در ایران و گسترش مذهب شیعه در قرون اولیه اسلامی، شهرها و روستاهای ایران تبدیل به مراکزی برای زندگی و پس از مرگ امامزاده‌ها، مقبره‌هایشان به محلی برای زیارت مشتاقان تبدیل شده که یکی از جنبه‌های مهم گذران اوقات فراغت در زندگی مردم به حساب می‌آید. در واقع گردشگران مذهبی، گردشگرانی فرهنگی هستند که برای زیارت اماکن، آثار، یادمان‌های مذهبی، انجام اعمال مذهبی و دینی، ترویج و آموزش و گذران اوقات فراغت در مکانها و مراکز مذهبی جهان سفر می‌کنند.

ISBN: 978-600-8799-33-7

9 786008 799337

